

Strokovna podlaga in drugi razpoložljivi podatki o ribiških okoliših in izvajanju ribiškega upravljanja na območju Občine Kanal ob Soči

I. ZAKONSKE PODLAGE, SEDANJA PRAVNA UREDITEV SLADKOVODNEGA RIBIŠTVA

Zakon o sladkovodnem ribištvu ureja upravljanje ribolovnih virov v celinskih vodah. Ribolovni viri so vodni organizmi: prostoživeče ribe in druge vodne živali, ki so predmet upravljanja ribolovnih virov (v nadaljnjem besedilu: ribe). Upravljanje rib obsega: načrtovanje na področju upravljanja rib, določitev prostorskih enot, določanje pravil za trajnostno rabo rib, naloge v zvezi z ohranjanjem ugodnega stanja rib in doseganja dobrega ekološkega stanja, podeljevanje koncesij za ribiško upravljanje v ribiških okoliših, ribolov v komercialnih ribnikih, gojitev rib, evidence v sladkovodnem ribištvu in poročanje, strokovno usposabljanje delavcev izvajalcev ribiškega upravljanja, škode in odškodnine zaradi pogina rib, ribiškočuvajsko službo, javne službe ter druga s sladkovodnim ribištvom (v nadaljnjem besedilu: ribištvo) povezana vprašanja.

Ribiško upravljanje obsega: programiranje, izvajanje ukrepov za ohranjanje ugodnega stanja rib, trajnostno rabo rib, vodenje predpisanih evidenc in poročanje, strokovno usposabljanje ribičev, izvajanje nadzornih nalog ribiškočuvajske službe, izvajanje nalog in aktivnosti ob poginih rib ter druge za ribiško upravljanje pomembne naloge.

Pravne podlage:

- Zakon o sladkovodnem ribištvu (Ur. l. RS, št. 61/2006);
- Zakon o vodah (Uradni list RS, št. 67/2002 , 110/2002-ZGO-1, 2/2004, 41/2004-ZVO-1, 57/2008)
- Zakon o varstvu okolja (ZVO-1) Uradni list RS, št. 41/2004 , št. 17/2006, 20/2006, 28/2006 Skl.US: U-I-51/06-5, 39/2006-UPB1, 49/2006-ZMetD, 66/2006 Odl.US: U-I-51/06-10, 112/2006 Odl.US: U-I-40/06-10, 33/2007-ZPNačrt, 57/2008-ZFO-1A, 70/2008
- Zakono o ohranjanju narave Uradni list RS, št. 56/1999 (31/2000 popr.) št. 110/2002-ZGO-1, 119/2002, 22/2003-UPB1, 41/2004, 96/2004-UPB2, 61/2006-ZDru-1, 63/2007

Odl.US: Up-395/06-24, U-I-64/07-13, 117/2007 Odl.US: U-I-76/07-9, 32/2008 Odl.US:
U-I-386/06-32

- Zakon o urejanju prostora (ZUreP-1)Uradni list RS, št. 110/2002 (8/2003 popr.) , št. 58/2003-ZZK-1, 33/2007-ZPNačrt
- Zakon o graditvi objektov (ZGO-1)Uradni list RS, št. 110/2002, št. 97/2003 Odl.US: U-I-152/00-23, 41/2004-ZVO-1, 45/2004, 47/2004, 62/2004 Odl.US: U-I-1/03-15, 102/2004-UPB1 (14/2005 popr.), 92/2005-ZJC-B, 93/2005-ZVMS, 111/2005 Odl.US: U-I-150-04-19, 120/2006 Odl.US: U-I-286/04-46, 126/2007
- Habitatna direktiva Sveta Evropske skupnosti o ohranjanju naravnih habitatov ter divje favne in flore, Aneks II in V (92/43/EEC z dne 21.5.1992).
- Vodna Direktiva (Water Frame Directive) - 2000/60/EC
ter na njihovi podlagi izdani predpisi.

II. PROSTORSKA UREDITEV

Ribje populacije v celinskih vodah so sestavni del prostoživečih naravnih vrst in so pod posebnim varstvom države. Celinske vode (»odprte vode« so stoječe in tekoče) so po Uredbi o določitvi ribiških meja ribiških območij in ribiških okolišev v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 52/2007) razdeljene na 12 ribiških območij (2 vodno območje Jadranskega morja, 10 vodno območje Donave) in 67 ribiških okolišev (8 vodno območje Jadranskega morja, 59 vodno območje Donave). Ribiško upravljanje na osnovi ribiško gojitvenih načrtov (v nadaljnjem besedilu: RGN) izvaja 65 subjektov (64 ribiških družin in Zavod za ribištvo Slovenije (v nadaljnjem besedilu: ZZRS)). Po Uredbi o določitvi voda posebnega pomena ter načinu izvajanja ribiškega upravljanja v njih (Uradni list RS, št. 52/2007), v vodah posebnega pomena ribiško upravljanje izvaja Zavod za ribištvo Slovenije. Zakon določa, da se za izvajanja ribiškega upravljanja podeljujejo koncesije. V skladu z zakonom so bile v letu 2009 podpisane koncesijske pogodbe z vsemi dosedanjimi upravljalci, 64 ribiškimi družinami.

Delitev ribiškega okoliša glede na način upravljanja:

ZSRib uvaja novo prostorsko enoto Ribiško območje, ki združuje več ribiških okolišev. Je največja prostorska enota ribiškega upravljanja, ki združuje več ribiških okolišev s podobnimi ekosistemskimi značilnostmi in omogoča smotrno upravljanje rib, učinkovito spremljanje ter nadzor ribiškega upravljanja (8. člen ZSRib).

Ribiški okoliš sestavljajo manjše enote ribiškega upravljanja – ribiški revirji. Glede na način ribiškega upravljanja so ribiški revirji lahko varstveni, ribolovni, brez aktivnega ribiškega upravljanja in prizadeti revirji:

1. Varstveni revirji so:

- gojitveni revirji za sonaravno gojitev rib (G1-postrvje vrste, G2-nepostrvje vrste);
- rezervati za plemenke domorodnih ribjih vrst (R1);
- rezervati za vzpostavljanje (R2) ali ohranjanje populacij domorodnih vrst rib (R3);
- rezervati genskega materiala domorodnih vrst rib (RG).

2. Ribolovni revir je del ribiškega okoliša, v katerem je dovoljen ribolov v skladu z zakonom.
3. Revir brez aktivnega upravljanja je del ribiškega okoliša, v katerem se ne izvaja ribiško upravljanje in je prepuščen naravnim procesom.
4. Prizadeti revir je tisti del ribiškega okoliša, v katerem je življenje rib zaradi poslabšanih življenjskih razmer oziroma kakovosti vode onemogočeno.

Vrste ribiških revirjev in njihove meje se določijo z RGN.

III. NAČRTOVANJE

Trenutno ribiško upravljanje poteka na podlagi RGN (2006-2010). Načrtovanje bo v bodoče, v skladu z novim ZSRib potekalo na podlagi:

- Programa razvoja ribištva,
- Načrta za posamezno ribiško območje,
- RGN za posamezen ribiški okoliš,
- Letnega programa.

Zagotavljanje ciljev na področju upravljanja rib v Republiki Sloveniji ter enotne politike sladkovodnega ribištva bo v bodoče na podlagi novega ZSRib urejeno s **Programom upravljanja rib**. Program upravljanja rib, ki je v pripravi, bo določal dolgoročne usmeritve upravljanja rib na državni ravni za obdobje 12 let.

Izvajanje ribiškega upravljanja v posameznih ribiških območjih bo potekalo na podlagi Načrta ribiškega območja in RGN za posamezni ribiški okoliši. RGN je operativni izvedbeni akt za izvajanje ribiškega upravljanja v ribiškem okolišu. Določbe RGN so obvezne.

Načrt za posamezno ribiško območje izdelata ZZRS, v sodelovanju z izvajalci ribiškega upravljanja in lokalno skupnostjo na podlagi programa razvoja ribištva, za obdobje šestih let. V **Načrtu** se določijo temeljne usmeritve za ohranitev in trajnostno rabo rib v ribiškem območju, načela posegov v populacije posameznih vrst rib, usmeritve za poribljavanje in gojitev rib ter usmeritve za varstvo tistih delov ribiškega območja, ki so zavarovani po predpisih o ohranjanju narave.

RGN za vsak ribiški okoliš izdelata ZZRS, v sodelovanju z izvajalci ribiškega upravljanja in lokalne skupnosti na podlagi Načrta za posamezno ribiško območje, za obdobje šestih let. **RGN** je podlaga za ribiško upravljanje v posameznih ribiških okoliših. Pri tem se upoštevajo ekološke značilnosti in razširjenost vrst ali populacij rib, ki so pomembne za ohranjanje ugodnega stanja ter režimi po predpisih o ohranjanju narave in voda, ki bi lahko vplivali na izvajanje RGN.

RGN vsebuje:

1. podatke o:

- a. oceni stanja;
- b. vplivih na ribiški okoliš;
- c. izvajalcu ribiškega upravljanja;
- č. analizi ribiškega upravljanja za preteklo obdobje;
- d. območjih, ki so varovana po predpisih o ohranjanju narave.

2. ureditev :

- a. revirjev in njihove namembnosti;
- b. poribljavanja;
- c. sonaravne gojitve rib;
- č. gojitve rib v nadzorovanih pogojih v ribogojnicah;
- d. ribolovnih režimov;
- e. števila ribolovnih dni;
- f. količine ulova rib;
- g. rezervatov genskega materiala rib;
- h. odvzema spolnih celic rib;
- i. ribiških tekmovanj in tekmovalnih tras;
- j. drugih, za ribiško upravljanje pomembnih vsebin.

Letni program določa vsebino in naloge upravljanja z ribami na območju ribiškega okoliša za obdobje enega leta. Letni program mora biti v skladu z veljavnim RGN. Pripravi ga izvajalec ribiškega upravljanja in potrdi ZZRS.

IV. KANAL OB SOČI

Območje Občine Kanal ob Soči sodi v Goriški ribiški okoliš (Uredba o določitvi meja ribiških območij in ribiških okolišev, Uradni list RS, št. 52/2007). Na območju Občine Kanal ob Soči ribiško upravljanje izvaja Ribiška družina Soča (slika 1).

Izvajalci ribiškega upravljanja z namenom zagotavljanja ohranjanja ugodnega stanja in trajnostne rabe rib, načrtujejo posamezne parametre ribiškega upravljanja: velikost ulova posameznih ribjih vrst, prodajo ter ceno ribolovnih dovolilnic, velikost poribljavanj in obseg sonaravne vzreje.

Tabela 1. Ribiško upravljanje (raba) v posameznih ribiških revirjih (ali delih revirjev) na območju Občine Kanal ob Soči, meje in površina (ha) revirjev

Ime vodotoka	Zgornja meja	Spodnja meja	Raba	Koristna vodna površina
Soča 8	od izliva Vogrščka	do drž.meje z Italijo	ŠV	95
Vogršček	izvir	izliv v Sočo	B	0,05
Idrija	izvir	državna meja	B	5
Avšček	izvir	izliv v Sočo	G1	1,9
Majba	izvir	izliv	R3	0,3
Rohat	izvir	izliv v Sočo	R3	0,5
Kambreški potok	izvir	izliv v Idrijo	G1	0,3
Perivnik	izvir	izliv v Sočo	G1	0,3
Skalnik	izvir	izliv v Sočo	G1	0,2
Doblarec	izvir	izliv v Sočo	G1	2,2
Ajba	izvir	izliv v Sočo	G1	0,6
Domaček	izvir	izliv v Sočo	B	0,2
Sopet	izvir	izliv v Sočo	B	0,3
Zamedvejski potok	izvir	izliv v Sočo	B	0,4
Gorevšek	izvir	izliv v Sočo	B	0,1
Vogrinka	izvir	izliv v Idrijo	B	0,2
Oševljek	izvir	izliv v Sočo	B	0,1
Lepenka	izvir	izliv v Doblarec	B	0,1

Legenda:

ŠV – revirji v katerih je dovoljen ribolov

R3 - rezervati za ohranjanje populacij avtohtonih vrst rib

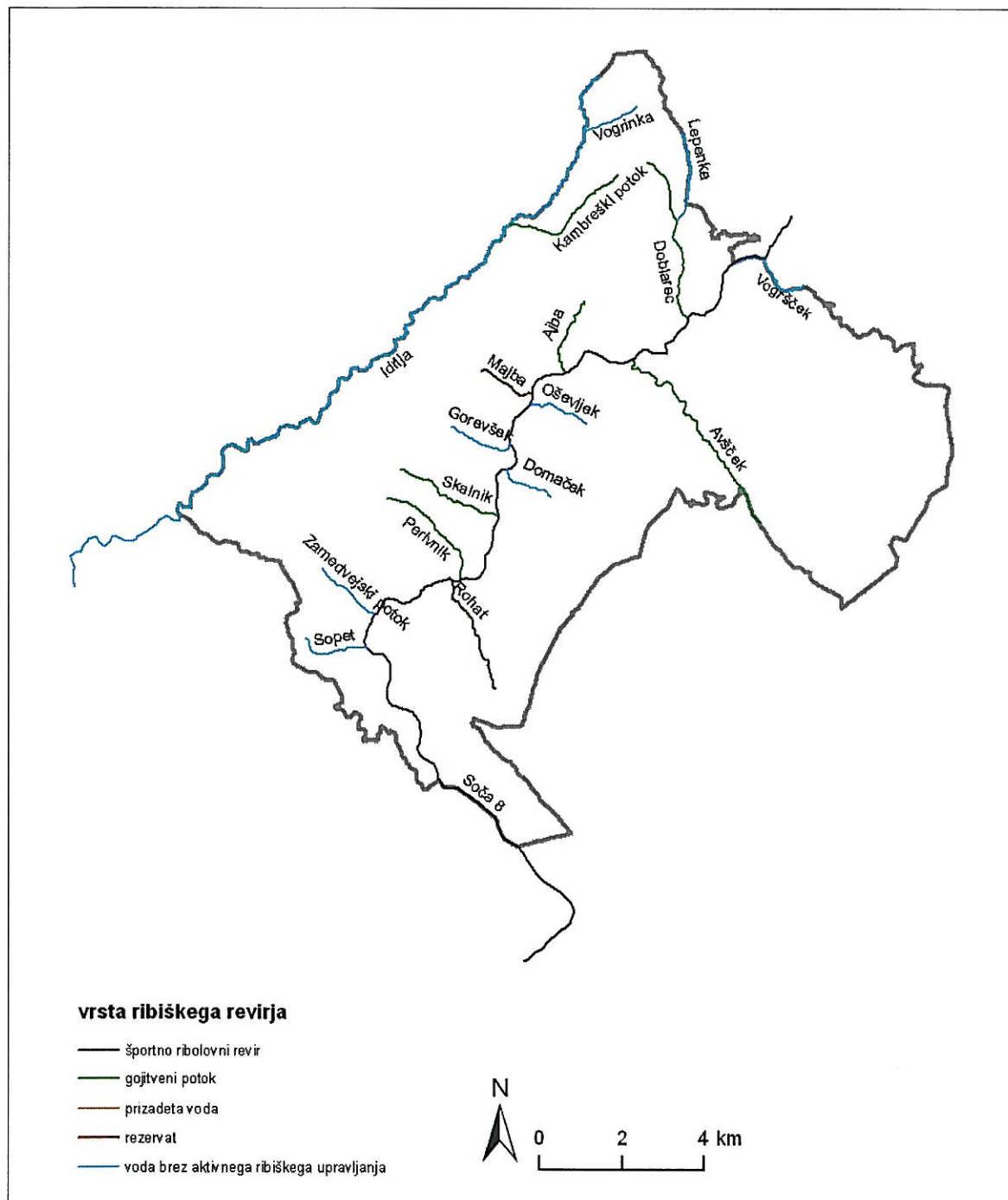
G1 – gojitveni potok za sonaravno vzrejo avtohtonih vrst rib

3/T1
(za uporedbo
posameznih
območij
drž. se / EUP)

B – revirji brez aktivnega ribiškega upravljanja

P – prizadeti revir

Slika 1. Ribiško upravljanje v Občini Kanal ob Soči

Občinske meje se ne ujemajo vedno z mejami ribiškega okoliša. Tudi v primeru Občine Kanal ob Soči je tako. Zato se tudi manjše enote ribiškega upravljanja – ribiški revirji ne ujemajo z občinskimi mejami in se raztezajo na območjih več občin. Tako se revir Soča 8 prične na meji med Občino Tolmin in Občino Kanal ob Soči in se nato nadaljuje do državne meje z Italijo, ki je v Občini Nova Gorica.

V tabeli 2 je prikazan vrstni sestav in varstveni status rib v ribiških revirjih na območju Občine Kanal ob Soči. Njihovo varstvo se izvaja po Uredbi o zavarovanih prostoživečih živalskih vrstah (Uradni list RS, št. 46/2004, 109/2004 in 84/2005, 115/07, 32/08- odl.US, 96/08), Pravilniku o ribolovnem režimu v ribolovnih vodah, (Uradni list RS, št. 99/2007), Pravilniku o uvrstitvi ogroženih rastlinskih in živalskih vrst v Rdeči seznam (Uradni list RS, št. 82/2002) in habitatni direktivi Sveta Evropske skupnosti o ohranjanju naravnih habitatov ter divje favne in flore, Aneks II in V (92/43/EGS z dne 21.5.1992).

Tabela 2. Vrstni sestav rib, piškurjev in rakov deseteronožcev ter njihov varstveni status v revirjih na območju Občine Kanal ob Soči.

Vrsta	Latinsko ime	Habitatna direktiva	Uredba	Rdeči seznam	Opis	pravilnik mera (cm)	pravilnik varstvena doba
soška postrv	<i>Salmo marmoratus</i> Cuvier, 1829	2	H	E	prizadeta vrsta	40	1.10. – 31.3.
potočna postrv	<i>Salmo trutta fario</i> Linnaeus, 1758			E	prizadeta vrsta	25	1.10.–31.3.
križanec soške in potočne postrvi	<i>Salmo marmoratus x trutta fario</i>						
šarenka	<i>Oncorhynchus mykiss</i> (Walbaum, 1792)					-	1.12. – 28.2.
lipan	<i>Thymallus thymallus</i> (Linnaeus, 1758)	5		V	ranljiva vrsta	30	1.12. – 15.5.
klen	<i>Squalis cephalus</i> (Linnaeus, 1758)					30	1.5. – 30.6.
blistavec	<i>Leuciscus souffia</i> Risso, 1827	2	Z,H	E	prizadeta vrsta		
pisanec	<i>Phoxinus phoxinus</i> (Linnaeus, 1758)					-	1.4. – 30.6.
grba	<i>Barbus plebejus</i> Bonaparte, 1839	2,5	H	E	prizadeta vrsta	30	1.5. – 30.6.
pohra	<i>Barbus balcanicus</i> Kotlík, Tsigenopoulos,	2,5	H			-	1.5. – 30.6.

3/12
20. 6. 2012

Vrsta	Latinsko ime	Habitatna direktiva	Uredba	Rdeči seznam	Opis	pravilnik mera (cm)	pravilnik varstvena doba
	Ráb & Berrebi, 2002						
kapelj	<i>Cottus gobio</i> Linnaeus, 1758	2	H	V	ranljiva vrsta		
primorski koščak	<i>Austropotamobius pallipes</i> (Lereboullet 1858)	2,5	Z;H	V	ranljiva vrsta	-	1.1.-31.12.

Legenda:

Habitatna direktiva = "Direktiva Sveta Evrope 92/43/EGS o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst" (Dodatek 2 in 5)

Uredba = Uredba o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah (Uradni list RS, št. 46/2004, 109/2004 in 84/2005, 115/2007, 32/2008-odl.US, 96/2008),

Z	zavarovana vrsta
H	vrsta, katere habitat se varuje

Rdeči seznam = Pravilnik o uvrstitvi ogroženih rastlinskih in živalskih vrst v rdeči seznam (Uradni list RS, št. 82/2002)

Ex?	domnevno izumrla vrsta
E	prizadeta vrsta
O1	vrsta zunaj nevarnosti
V	ranljiva vrsta

Pravilnik= Pravilnik o ribolovnem režimu v ribolovnih vodah (Uradni list RS, št. 99 2007)*** Čas drsti (pri ribah)

Na območju Občine Kanal ob Soči je evidentiranih deset vrst rib in ena vrsta rakov deseteronožcev. Sedem vrst je zavarovanih s habitatno direktivo. Šest vrst je zavarovanih z Uredbo, sedem vrst je uvrščenih na Rdeči seznam ogroženih živalskih vrst, devet vrst pa je zaščitenih z ribolovno mero in/ali varstveno dobo po Pravilniku.

V. SMERNICE

Pri načrtovanju posegov v ribiške okoliše na območju Občine Kanal ob Soči se upoštevajo naslednje smernice:

- Vsak poseg v ribiški okoliš mora biti načrtovan in izveden na način, ki v največji možni meri zagotavlja ohranjanje rib, njihove vrstne pestrosti, starostne strukture in številčnosti (19. člen ZSRib);

- Ohranja se biocenoza ribjih vrst;
- Struge, obrežja, dna vodotokov se ohranja v čim bolj naravnem stanju;
- Ohranja se obstoječa dinamika, hidromorfološke lastnosti in raznolikost vodotokov;
- Objekti se gradijo na način, ki ribam omogoča prehod;
- Ohranja se naravna osenčenost oz. osončenost struge in brežin;
- Preprečuje se onesnaževanje voda;
- Odvzem plavin (proda, gramoza, peska) se izvaja na način, da se bistveno ne spremenijo življenjske razmere za ribe, rake in druge vodne živali;
- Odpadkov se v vodotoke oziroma na vplivno območju vodotokov ne odlaga. Začasne deponije (v času izvajanja posegov) se uredijo na način, da je preprečeno onesnaževanje voda.
- Prepovedano je posegati oziroma vznemirjati ribe na drstiščih rib, med drstenjem in v varstvenih revirjih (25. člen ZSRib). Posegi se ne izvajajo v času varstvenih dob, to je v času drstenja posameznih vrst rib. Odvzem plavin (gramoz, prod, mivka) in drugi posegi v drstišča so prepovedani;
- Intervencijski odlovi so odlovi rib z uporabo elektrike z območja, na katerem se načrtujejo različni posegi, ki bi lahko povzročili škodo na ribah, in odlov pri reševanju rib (6. člen ZSRib). Intervencijske odlove rib izvaja koncesionar (28. člen ZSRib) (izvajalec ribiškega upravljanja), oziroma do podelitve koncesije dosedanje ribiške družine (70. člen ZSRib), na območju Občine Kanal ob Soči je to Ribiška družina Soča. Zaradi učinkovite izvedbe intervencijskih odlovov naj izvajalci oziroma investitorji posegov v ribiški okoliš vsaj 14 dni pred posegom obvestijo Ribiško družino Soča.
- Za škodo na ribah, povzročeno zaradi zastrupljanja, onesnaževanja oziroma čezmerne obremenjevanja voda in nezakonitega poseganja v vode, je do odškodnine upravičen izvajalec ribiškega upravljanja (57., 58. in 59. člen ZSRib) to je Ribiška družina Soča.

Pripravil:

Aljaž Jenič univ.dipl.biolog

